

Kaupunginhallitus

1724/08.00.00.02/2019

§ 473 Raaseporin kaupungin lausunto; Valtakunnallisen liikennejärjestelmän vaikutusten arviointiohjelma

Kaupunginhallitus 16.12.2019 § 473

Valmistelija: jan.grondahl(at)raasepori.fi, puh.019 289 2550
Esittelijä: Ragnar Lundqvist, kaupunginjohtaja

Raaseporin kaupunginhallitus lausuu seuraavaa Valtakunnallisen liikennejärjestelmän vaikutusten arviointiohjelmasta.

Lausunto noudattaa lausuntopalvelu.fi julkaistua lausuntolinkkiin, jonne lausunto pyydetään jättämään.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma tulee ohjaamaan Suomen liikennejärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä pitkälle tulevaisuuteen. Suunnitelmassa esitetään Suomen liikennejärjestelmän nykytilaa ja tulevaa toimintaympäristöä koskeva arvio, liikennejärjestelmän tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnitelmaan sisältyy 12-vuotinen toimenpideohjelma.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistellaan siten, että siitä voidaan tehdä päätös kevään 2021 aikana.

Lausuntopalvelussa esitetyt ennakkokysymykset;

Onko arvioinnin lähestymistapaan tai menetelmiin kommentteja tai kehittämistarpeita?

Hallitusohjelman mukaan väyläverkon kokonaiskehittäminen linjataan osana valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa. Lisäksi pääväyliä ja niiden palvelutasoa koskevan asetuksen toimivuus ja muutostarpeet arvioidaan liikennejärjestelmätyön yhteydessä.

- Pääväyliä koskevat palvelutasopäätökset (esim runkoverkkoasetus 2019) takaa pidemmän ajan suunnittelun pitkäjänteisyyden.

Hallitusohjelman mukaan suoran budjettirahoituksen rinnalle nostetaan erillisrahoituksen ratkaisuja hankekohtaisesti.

- Erillisrahoitusta varten tulisi huomioida Uudenmaan erityisasema runsasliikenteisenä maakuntana suhteessa muuhun maahan. Erityisesti Länsi-Uudenmaan tiestön- sekä rautateiden peruskunnossapitoa sekä palvelutason parantamista tulee kehittää.

Huomioidaanko vaikutusten arvioinnissa valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisen näkökulmat kattavasti

Hallitusohjelman mukaan käynnistetään yhteistyöverkosto, jonka tehtävänä on kehittää päästömittaristoja verotuksen pohjaksi osana Valtakunnallisen liikennejärjestelmän vaikutusten arviointiohjelmaa

Kaupunginhallitus

- Päästömittarit eivät kohtele kansalaisia tasaveroisesti, mikäli asutustiheyttä ja joukkoliikenteen palvelutasoa ei huomioida paikallisten ominaispiirteiden mukaisesti. Esim. Raaseporissa on toisaalta hajaantunut yhteiskuntarakenne ja kaupunkimme taajamat ovat rakentuneet junaliikenteen varaan. Päästömittarit tulee kehittää siten, että ns. kasvukeskusten ulkopuolella asuvat ihmiset huomioidaan eri päästömittarointiin perustuvalla vero-seuraamuksella. Pääkaupunkiseudulle (tai vastaavasti kasvukeskukset Tampereen ja Turun seudut) asetetut päästömittarit eivät sellaisenaan toimi Raaseporissa (tai vastaavassa harvaan asutetussa kunnassa)

Hallitusohjelman mukaisesti liikenteen päästövähennystavoitteiden tulee vastata Suomen hiilineutraaliustavoitteeseen. Suomi vähintään puolittaa liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon. Tämä on askel kohti hiiletöntä liikennettä. Yllämainittuun tavoitteeseen pääseminen edellyttää siis merkittäviä panostuksia joukkoliikenteen kehittämiseen kehittyvien kasvukeskusten ulkopuolella sekä haja-asutusalueilla.

Minkä tyyppistä vuorovaikutusta ja viestintää toivot valtakunnallisen liikennejärjestelmä-suunnitelman valmistelun aikana?

Ensimmäinen valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma laaditaan parlamentaarisessa ohjauksessa 12 vuodelle. Suunnitelmaluonnos viedään valtioneuvoston selontekona eduskunnan käsiteltäväksi ja valtioneuvoston päätettäväksi. Suunnitelmaa valmistellaan siten, että siitä voidaan tehdä päätös kevään 2021 aikana. Yleisöä kuullaan, minkä ansiosta viranomaisilla ja laajemmalla yleisöllä on mahdollisuus esittää näkemyksiä. Kuulemisen tuloksia hyödynnetään suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa. Arvioinnin ohjelma on nähtävillä syksyllä 2019, jolloin kansalaiset, viranomaiset ja sidosryhmät voivat lausua näkemyksensä.

- Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman lisäksi seutukuntien tulee laatia ns. paikallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ns. alemmalla tasolla. Valtakunnallinen LSJ painottunee valtakunnallisesti- tai ainakin maakunnallisesti merkittäviin suuriin hankkeisiin. Paikallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa voidaan seutu- tai kuntatasolla tuoda esiin merkittäviä, saman alueen kuntien yhteisiä tavoitteita. Paikallisia LJS sopimuksia on laadittu esim. Länsi Uudellamaalla, jossa kuntien kesken on sovittu yhteisistä liikennejärjestelmään liittyvistä kehityshankkeista.
- Siis seudullinen liikennejärjestelmäsuunnittelu voisi olla esim. 6 vuotinen, joka päivitetään 12 vuorisen valtakunnallisen LJS puolivälissä. Samalla seurataan valtakunnallisen LJS toteutumaa. Tämä toimintamalli tukee seuraavaa LJS arviointiohjelman tavoitetta.
- Paikallista vaikuttavuutta valtakunnallisen LJS toteutumaan tukee alla mainitut kirjaukset vaikutusten arviointiohjelmasta;
- Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa luodaan yhteinen liikennejärjestelmää koskeva tahtotila, jonka tavoite on lisätä yhteistyötä poliittisten päättäjien, valtion toimijoiden, alueiden (**kuntien**), elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden kesken. Yhteiset päämäärät ja tavoitteet liikennejärjestelmätyössä, sovittuun rahoitustasoon sitoutuminen sekä pitkäjänteinen näkökulma liikennejärjestelmän kehittämiseen luovat pohjaa ihmisten hyvinvoinnille ja liikkumiselle, alueiden toimivuudelle ja elinvoimaisuudelle sekä kansantalouden kehitykselle

Kaupunginhallitus

- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma antaa osaltaan lähtökohtia myös maakuntien, kaupunkiseutujen ja **kuntien tarkemmalle liikennejärjestelmätyölle** ja suunnittelulle. Eri suunnittelutasojen vuorovaikutuksella ja yhteistyöllä varmistetaan, että eri tason suunnitelmat on yhteen sovitettu tarpeellisin osin
- Kaupunkiseutujen ja valtion välillä tehtävän sopimusyhteistyön liikennejärjestelmää koskevat kysymykset sovitetaan yhteen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kanssa. Tavoitteena on, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet näkyvät **kaupunkiseutujen ja valtion välisissä sopimuksissa** ja että sopimusten toimenpiteillä edistetään osaltaan valtakunnallisen liikennejärjestelmätavoitteiden toteutumista kaupunkiseuduilla.

Muita eväitä suunnitelman valmisteluun:

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaan liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteena on edistää toimivaa, turvallista ja kestävää liikennejärjestelmää ottamalla erityisesti huomioon:

- 1) liikenteen, maankäytön, palvelurakenteen ja elinkeinotoiminnan vuorovaikutus ja toimintojen synnyttämä nykyinen ja tuleva liikennetarve;
- 2) eri ihmisryhmien liikkumistarpeet ja matkaketjujen toimivuus;
- 3) elinkeinoelämän kuljetustarpeet ja kuljetusketjujen toimivuus;
- 4) liikenteen turvallisuus;
- 5) liikenteen ympäristöhaittojen ennalta ehkäiseminen ja vähentäminen;
- 6) liikennejärjestelmän energiatehokkuus;
- 7) tiedon ja digitalisaation hyödyntämismahdollisuudet;
- 8) yksityiset ja markkinaehtoiset liikkumispalvelut sekä liikenne- ja kuljetuspalvelut;
- 9) julkisten ja julkisesti rahoitettujen liikkumispalvelujen sekä liikenne- ja kuljetuspalvelujen kehittämis- ja rahoitustarpeet; sekä
- 10) liikenneverkkojen ja niiden solmukohtien kehittämistarpeet ja rahoitus.

- Yllä kuvatut lain mukaiset liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteet ovat kannatettavia pitkän aikavälin toteutettavaksi esitettyjä toimenpiteitä. Kaupunkien rakennemuutos on otettava huomioon – (väestön)kasvu ei voi olla kehittymisen este, eli myös maltillisella väestönmuutoksella tulee voida perustella liikennejärjestelmän kehitystoimenpiteitä
- Länsi Uudenmaan asema ja merkitys esim. pääkaupunkiseudun ns. työpaikkareservinä tulevaisuudessa tulee kasvamaan. Hyvien ja toimivien joukkoliikennemuotojen kautta ihmiset voivat pendelöidä pääkaupunkiin, mutta työmatkaliikenne pääkaupunkiseudulta myös esim. Raaseporin on mahdollista. Länsi Uusimaa/Raasepori voi tarjota useita uusia työmahdollisuuksia toimivan liikennejärjestelmän johdosta.
- Valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisellä voi olla Raaseporin kannalta seuraavia paikallis- ja ympäristövaikutuksia, jos suunnitelman toimenpiteet koskevat esimerkiksi seuraavia liikennejärjestelmän osa-alueita:
  - Euroopan laajuinen liikenneverkko TEN-T ja sen kehittäminen, tieliikenteen kehittäminen, kuten maantieliikenne, tavaraliikenne ja raskaan liikenteen taukopaikat
  - rautatieliikenteen kehittäminen, kuten henkilö- ja tavaraliikenne

Kaupunginhallitus

- satamien kehittäminen, kuten satamien maaliikenneyhteydet ja meriväylien kehittäminen
- jäänmurtotoiminnan kehittäminen.

Liikenneverkkojen osalta valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman lähtö kohtina ovat Euroopan laajuiset liikenneverkot (TEN-T), joista säädetään asetuksissa.

- TEN-T verkoston kehityksen (ja rahoituksen) lähtökohtana on mainittu 'olemassa olevan infrastruktuurin parantaminen ja kehittäminen'. Tavoitteena on että varmistetaan ensisijaisesti olemassa olevan väyläverkon tarkoituksenmukainen kunto sekä päivittäinen liikennöitävyys ja hoitotaso; pääpaino on raideliikenteen täsmällisyyttä ja toimintavarmuutta parantavissa toimissa
- sähköisten/päästöttömien liikkumismuotojen edistäminen tulisi huomioida liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Näiltä osin kehitys on nopeaa ja sähköisen liikenteen vaatima infrastruktuuri poikkeaa ns. perinteisestä polttomoottoriin perustuvasta logistiikasta. Suunnitelmakauden 12-vuotinen toimenpideohjelman aikana tapahtunee suuria muutoksia liittyen päästöttömyyteen, jonka vaikutuksiin tulee voida reagoida

Liiteluettelo:

Taustamateriaali:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b4873c6f-1d82-4819-a56c-fe9b9a0f6454&respondentId=e2270769-009a-4b6b-ad47-6731dee860ef>

Suunnitelman tavoitteiden valmistelu

Liikennejärjestelmän nykytila ja toimintaympäristön muutokset

Ehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy yllä olevan lausuntonaan Valtakunnallisen liikennejärjestelmän vaikutusten arviointiohjelmasta.

****

Merkittiin, että tekninen johtaja Jan Gröndahl oli läsnä, kun kokouksessa käsiteltiin §:ää 473.

Keskustelua.

Keskustelu päättyi.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi yllä olevan lausuntonaan Valtakunnallisen liikennejärjestelmän vaikutusten arviointiohjelmasta.

Täytäntöönpano:

Kaupunginhallitus

liikenne- ja viestintäministeriö / verkkolomake